

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ
สมรรถนะของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1*

A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC LEADERSHIP'S
BEHAVIOR OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS WITH
TEACHERS' COMPETENCIES IN EDUCATIONAL INSTITUTION UNDER
ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ณัฐฐานุช พรหมเกต¹, ชีระ ภูติ², รัชฎาพร งอยภูธร³
Natthanuch Prommakat¹, Theera Phudee², Rutchadaporn Ngipoonthon³
คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์^{1,2,3}
Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University^{1,2,3}
Email : nussabatookta1994@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 2) ศึกษาสมรรถนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 และ 3) ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 329 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติในการทดสอบสมมติฐานใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ 2. สมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = 0.893$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.76 ถึง 0.99 ซึ่งด้านที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนานักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 2) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 3) ด้านการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนางาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับด้านภาวะผู้นำครู 4) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับด้านการพัฒนาตนเอง 5) ด้านการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนางาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ 6) ด้านการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนางาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารจัดการชั้นเรียน 7) ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 8) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริการที่ดี 9) ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการทำงานเป็นทีม 10) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยมีค่า $r = 0.992, 0.990, 0.98, 0.977, 0.976, 0.975, 0.974, 0.972, 0.966$ และ 0.965 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา; สมรรถนะของครู; ความสัมพันธ์

ABSTRACT

This research aims to 1) study Academic Leadership Behavior of Educational Institution Administrators under Roi Et Primary Educational Service Area Office 1. 2) to study Teacher's Competency in Educational Institutions under Roi Et Primary Educational Service Area Office 1 and 3) to study the relationship between Academic Leadership's Behavior of Educational Institution Administrators with Teacher's Competency in Educational Institutions under Roi Et Primary Educational Service Area Office 1. The sample consisted in educational institutions a total of 329 people. The instrument used was a questionnaire; through a questionnaire. The data were statistically analyzed by mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient.

The results showed that 1. Academic Leadership's Behavior of Educational Institution Administrators under Roi Et Primary Educational Service Area Office 1, the overall was at the high level 2. A Teacher's Competency in Educational Institution under Roi Et Primary Educational Service Area Office 1, the overall were at the high level. 3. The relationship between Academic Leadership's Behavior of educational institution administrators and a teacher's Competency, the overall of the positive relationship were at the highest level. ($r = 0.893$) with statistically significant difference at .01 level. The positive relationship was between 0.79 – 0.99 at the high level within 3 aspects that 1) the positive relationship between the student development with working achievement motivation 2) the positive relationship between the curriculum and teaching management with working achievement motivation 3) the positive relationship between the knowledge acquisition for job development with analysis &

synthesis & classroom research. 4) the positive relationship between the curriculum and teaching management with self-development. 5) the positive relationship between the knowledge acquisition for job development with relationship & collaborative – building for learning management. 6) the positive relationship between the knowledge acquisition for job development with the classroom management. 7) the positive relationship between knowledge environment creation for learning with the working achievement motivation. 8) the positive relationship between curriculum and teaching management with service mind. 9) the positive relationship between knowledge environment creation with team work. 10) the positive relationship between curriculum and teaching management with curriculum and learning management by $r = 0.698, 0.628$ and 0.603 orderly. Visions, missions and goals setting, curriculum and teaching management, and students' development were positive relationships at the moderate level by $r = 0.540, 0.522$ and 0.495 orderly. The relationship between Teaching's Behavior of teachers with academic Leadership's behavior of Educational Institution Administrators found that the positive relationship within 2 aspects was at the high level that instructional management skill and measurement and evaluation by $r = 0.992, 0.990, 0.98, 0.977, 0.976, 0.975, 0.974, 0.972, 0.966$ and 0.965 orderly with a statistically significant difference at .01 level.

Keywords : Academic Leadership 's Behavior of Educational Institution Administrators; Teachers' Competency; Relationship

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การปฏิรูปการศึกษา กล่าวถึงการพัฒนาคณะผู้บริหารจัดการใหม่ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล พร้อมทั้งสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การสร้างนวัตกรรมการบริหารเชิงคุณภาพ และพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในภารกิจงาน 4 ด้าน ได้แก่ งานด้านวิชาการ งานด้านบริหารงานบุคคล งานด้านงบประมาณ และงานด้านการบริหารงานทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ซึ่งภารกิจงานทั้ง 4 ด้านข้างต้นนั้นงานวิชาการถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาทุกประเภท โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด อันเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และงานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัด

ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพของสถานศึกษา จึงกล่าวได้ว่า ความสำเร็จของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การเตรียมการล่วงหน้า โครงการสอนและบันทึกการสอน การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียนและการปรับปรุงการเรียนการสอน การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ การวัดผลประเมินผลซึ่งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียน ขั้นตอนของการบริหารงานวิชาการดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับการทำงานของครูในด้านการจัดการเรียนการสอน และจะส่งผลต่อโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียนตามที่หลักสูตรกำหนด (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) การที่ครูผู้สอนจะมีพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะต้องมีบทบาทการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนในสถานศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาบุคลากรครูผู้สอนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552) จากการศึกษาของ นาวา สุขรมย์ (2550) ได้ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูในทางบวกอยู่ในระดับสูง จึงทำให้ครูเกิดความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานหรือพัฒนาตนเองตามไปด้วย ซึ่งทำให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดความสร้างสรรค์ในการทำงาน ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา โดยพิจารณาได้จากคะแนนเฉลี่ยการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่า ระดับสังกัด และระดับประเทศ อยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ยการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าระดับสังกัดและระดับประเทศ อยู่ในระดับดี ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) คะแนนในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยในปีการศึกษา 2563 พบว่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับสังกัดและระดับประเทศ หมายถึง คะแนนในการสอบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้นอยู่ในระดับดี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นจากปีการศึกษา 2561 และมีคะแนนในการสอบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้นอยู่ในระดับพอใช้ จากผลการทดสอบเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า ผลการทดสอบบางกลุ่มสาระการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยไม่ถึง 50 ซึ่งจากการศึกษาพบว่าสภาพปัญหาที่นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำนั้น อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครู หรือแม้แต่ปัญหาจากตัวผู้เรียนและครอบครัว ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาหรือยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลจะต้องใช้พฤติกรรมที่เป็นภาวะผู้นำทางวิชาการหลายอย่าง และต่อเนื่อง และจัดลำดับความสำคัญของภาระงาน โดยถือว่าการสอน และการเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดเสมอ

จากการเปลี่ยนแปลงแนวทางการปฏิรูปการศึกษา สะท้อนให้เห็นว่าครูผู้สอนจะมีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลได้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากนี้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษายังมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของครู ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาบริหารงานด้านวิชาการและพัฒนาการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และเสริมสร้างศักยภาพความเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาในระดับประเทศ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สนองตอบต่อนโยบายการปฏิรูปการศึกษา และบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.2 เพื่อศึกษาสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.3 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 ได้นำข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนสมรรถนะของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังจะได้นำเสนอตามลำดับดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนและผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูผู้สอนและผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 329 คน จำแนกเป็น ครูผู้สอน จำนวน 287 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากสำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม

สำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนและผู้บริหารในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จะวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับสมรรถนะของครูในสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ทั้งรายด้านและภาพรวม

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ด้านการพัฒนานักเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ 4) ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ 5) ด้านการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนางาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ 6) ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า 1) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ 2) ด้านการบริการที่ดี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ 3) ด้านการพัฒนาตนเอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ 4) ด้านการทำงานเป็นทีม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ 5) ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ 6) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ 7) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ 8) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ 9) ด้านการวิเคราะห์สังเคราะห์และวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ 10) ด้านภาวะผู้นำครู ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ 11) ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อ

การจัดการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

5.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะของครูในสถานศึกษา

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 จากการทำวิจัย พบว่า พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เหตุผลอีกประการอาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ เน้นให้การบริหาร การจัดการศึกษาเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม และหมวด 6 ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47, 48 และมาตรา 49 ให้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาต้องรับการประเมินภายนอกทุก 5 ปี โดยสถานศึกษาจะต้องผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการปฏิรูปการศึกษา การพัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ ศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดจนศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ให้เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหาร ทั้งในด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร ซึ่งในปัจจุบันโรงเรียนต้องจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนเอง จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการบริหารงานในโรงเรียนของตนเอง โดยการปฏิบัติ ความเป็นผู้นำทางวิชาการให้อยู่ในระดับมาก และมีการกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และนักเรียนมีการวางแผนเพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนให้ก้าวสู่ความเป็นครูมืออาชีพ ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารต้องมีการวางแผนเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการสูงสุด

6.2 สมรรถนะของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 1 โดยภาพรวมพบว่ามีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำครู ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การบริการที่ดี การวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากในยุคของการปฏิรูปการศึกษา ครูซึ่งเป็นหัวใจสำคัญทางการศึกษาได้รับการส่งเสริม และพัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐานให้เหมาะสมกับวิชาชีพขั้นสูงตลอดจนการประกันคุณภาพการศึกษาที่โรงเรียนจะต้องผ่านการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา จึงทำให้ครูตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทั้งในเรื่องการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน บุคลิกลักษณะของความเป็นครู การสร้างบรรยากาศชั้นเรียน การจัดการกระบวนการเรียนการสอน การใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ การควบคุมชั้นเรียน การสร้างความเป็นธรรม และการวัดประเมินผล ดังที่นักบริหารการศึกษา Hoy & Hoy (2003) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน

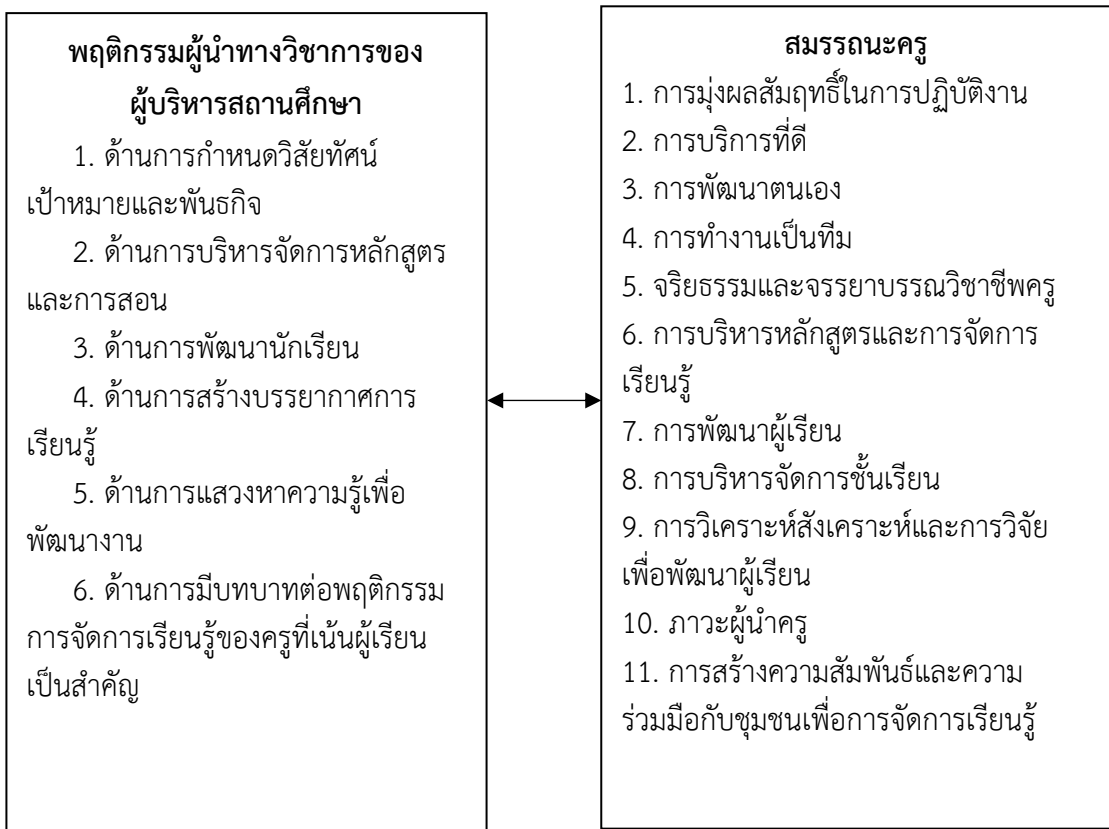
สอนให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ความแตกต่างของผู้เรียน ทักษะ ความรู้ ความฉลาด อารมณ์ วิธีการเรียนรู้ เพศและอายุ หรือพฤติกรรม การสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ครูจะต้องรู้วิธีการกระตุ้นให้กำลังใจผู้เรียนอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้น่าเรียนและเหมาะต่อการเกิดการเรียนรู้อีกด้วย การวัดประเมินผลซึ่งวิธีการวัดประเมินผลมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และเนื้อหาของการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องและเหมาะสมเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับสูงมากทุกข้อ 0.76 ถึง 0.99 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปราโมทย์ สุวรรณเวก (2547) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการกับสมรรถภาพการสอนของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคือ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการจัดการเรียนการสอน สมรรถภาพการสอนของครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการทำให้กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพ ด้านการใช้กิจกรรมการสอนที่หลากหลาย ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จ ด้านการสร้างความชัดเจนในบทเรียน และด้านความเอาใจใส่ในงานการสอน ส่วนการศึกษาด้านความสัมพันธ์พบว่า พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งภาพรวมและรายด้าน สอดคล้องกับแนวความคิดทฤษฎีความสัมพันธ์ของ Elton Mayo ที่ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา การบังคับบัญชาจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด ถ้าฝ่ายบริหารปรึกษากลุ่มและหัวหน้าของกลุ่มต้องเป็นคนที่น่านับถือ เป็นนักฟังที่ดี เป็นมนุษย์ไม่ใช่เป็นนาย ต้องให้ข้อคิดแล้วให้คนงานตัดสินใจ อย่าเป็นผู้ตัดสินใจปัญหาเสียเอง การให้โอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เป็นหนทางที่ดีที่สุดที่จะได้มาซึ่งการควบคุมบังคับบัญชาที่มีประสิทธิภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาควรมีลักษณะทำงานเป็นประชาธิปไตย ให้อิสระในการคิดแก้ไขปัญหาแก่ผู้ร่วมงาน ให้ผู้ร่วมงานเกิดศรัทธา ให้รู้จุดมุ่งหมายของงาน ความสำเร็จของงานเป็นของทุกคน สร้างความสัมพันธ์ให้ผู้เข้าร่วมงานเกิดความรักผูกพัน มอบหมายงานที่เขาพอใจสนใจและอยากทำ ให้มีการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน ให้ความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การทำงานควรมีการประชุมปรึกษาหารือกัน ให้เขามีความรู้สึกรับผิดชอบและรักษาผลประโยชน์ ส่งเสริมให้พนักงานมีความก้าวหน้า (สุทธิกันต์ อุตสาห์, 2565) รูปแบบความสัมพันธ์ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารที่มีต่อพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมากและอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยครั้งนี้องค์ความรู้ที่ได้ คือ ข้อมูลพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สมรรถนะของครูและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

จากภาพที่ 1 แสดงข้อมูลพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครู โดยความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้ให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ควรมีการ ดำรง รักษาไว้ หรือพัฒนาให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีพฤติกรรมกาปฏิบัติงานที่สูงขึ้นเป็นมาตรฐาน แบบอย่าง

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษากับสมรรถนะของครู ตามความคิดเห็นของครู ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการ สถานศึกษา และชุมชนร่วมกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการ วางแผน ปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิภาพขององค์กร

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษากฎกระทรวง พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- นาวา สุขรมย์. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ปราโมทย์ สุวรรณเวก. (2547). สหกรณ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในยุคปัจจุบันในหนังสือ ประมวลบทความ สหกรณ์ออมทรัพย์เล่ม 18. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทยจำกัด.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์การสื่อสารกรุงเทพ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Hoy Anita W. & Hoy Wayne K. (2003). *Instructional Leadership A Learning Centered Guide*. The United States of America: Allyn and Bacon.